

F.t. værnepligtslov

Lovforslag nr. L 110. Fremsat den 24. januar 1980 af indenrigsministeren

Forslag

til

Værnepligtslov

Kapitel I

Almindelige bestemmelser

§ 1. Enhver dansk mand er undergivet værnepligt (værnepligtig).

Stk. 2. Den, der tillige er statsborger i en fremmed stat, kan af indenrigsministeren fritages for værnepligt, såfremt dette er fastsat ved gensidig overenskomst med den pågældende stat.

§ 2. Værnepligtige skal med de begrænsninger, der følger af denne lov, gøre værnepligtstjeneste, der består i

- 1) tjeneste i forsvaret,
- 2) tjeneste i civilforsvaret,
- 3) bistandsarbejde i udviklingslande, eller
- 4) civilt arbejde

efter den særlige lovgivning herom.

Stk. 2. Frivillig tjeneste i forsvaret eller civilforsvaret kan efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren, træde i stedet for værnepligtstjeneste.

§ 3. Mænd, der har gjort værnepligtstjeneste i en fremmed stat eller har gennemgået uddannelse i en fremmed stats forsvar, kan af værnepligtsnævnet helt eller delvis fritages for værnepligtstjeneste.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan tillade udenlandske mænd at gøre værnepligtstjeneste, når særlige omstændigheder taler derfor, og det ikke strider mod overenskomst med fremmed stat. Medmindre indenrigsministeren bestemmer andet, gælder lovgivningens bestemmelser om værnepligtige for den, der har opnået sådan tilladelse, så længe han er bosat her i landet.

§ 4. Den, der for forsættlig lovovertrædelse ved dansk eller fremmed domstol er idømt ubetinget straf af fængsel i mindst 5 måneder eller forvaring efter straffelovens § 70, kan af sessionen udelukkes fra værnepligtstjeneste, såfremt det udviste forhold begrundes en nærliggende fare for, at han vil give anledning til disciplinære vanskeligheder eller besværliggørelse af tjenesten.

Stk. 2. Den, der i henhold til stk. 1 udelukkes fra værnepligtstjeneste, kan, når der er gået 1 år siden sidste afgørelse, kræve, at sagen herom genoptages.

§ 5. Ved udtrykket »landet« forstår i denne lov Kongeriget Danmark med undtagelse af Færøerne og Grønland.

Kapitel II

Udskrivningsmyndighederne

§ 6. Under indenrigsministeriet oprettes en værnepligtsstyrelse, der ledes af en direktør med bistand af et antal udskrivningschefer.

Stk. 2. Værnepligtsstyrelsen forestår afholdelse af sessioner og afgør i øvrigt, om en person

- 1) er undergivet værnepligt,
- 2) i henhold til § 13 er forpligtet til at møde for en session,
- 3) af grunde, der ikke vedrører egnethed og ikke vedrører udelukkelse efter § 4, har krav på, at værnepligten bortfalder for ham.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan pålægge værnepligtsstyrelsen andre opgaver.

§ 7. Sessionen bedømmer og udskriver værnepligtige til værnepligtstjeneste. Indenrigsministeren fastsætter regler for sessionernes forretningsgang samt tiden for sessionernes afholdelse i hvert kalenderhalvår.

Stk. 2. Sessionen består af

- 1) en udskrivningschef som formand,
- 2) et medlem af en kommunalbestyrelse eller et amtsråd,
- 3) en sessionsofficer, og
- 4) en sessionslæge.

Stk. 3. De i stk. 2, nr. 3 nævnte medlemmer udpeges af vedkommende amtsråd (i Københavns og Frederiksberg kommuner henholdsvis borgerrepræsentationen og kommunalbestyrelsen) efter regler fastsat af indenrigsministeren.

§ 8. Sessionen træffer afgørelse ved stemmeflerhed.

Stk. 2. Ved stemmelighed i afgørelser om en værnepligtigs egnethed til værnepligtstjeneste gør lægens stemme udslaget. Ved stemmelighed i andre afgørelser gør formandens stemme udslaget.

§ 9. Sessionens afgørelser om en persons egnethed til værnepligtstjeneste kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed. Sessionens afgørelser om udelukkelse fra værnepligtstjeneste kan af den værnepligtige og af ethvert af sessionens medlemmer indbringes for værnepligtsnævnet. Andre afgørelser truffet af sessionen kan indbringes for værnepligtsstyrelsen.

Stk. 2. Medmindre værnepligtsnævnet bestemmer andet, kan afgørelser om udelukkelse fra værnepligtstjeneste ikke indbringes for nævnet senere end 4 uger fra det tidspunkt, da afgørelsen er meddelt den værnepligtige. Indenrigsministeren kan i øvrigt fastsætte frister for klage over sessionsafgørelser.

§ 10. Indenrigsministeren nedsætter et værnepligtsnævn. Nævnet består af en formand, der skal være dommer, og 8 andre medlemmer, hvoraf 4 indstilles af folketinget, 2 af forsvarsministeren, 1 af indenrigsministeren og 1 af justitsministeren. Der udpeges en stedfortræder for hvert medlem. Medlemmer og stedfortrædere udpeges for 4 år ad gangen.

§ 11. Værnepligtsnævnet afgør

- 1) spørgsmål om fritagelse for værnepligtstjeneste efter § 3, stk. 1.
- 2) spørgsmål om udsættelse med og fritagelse for værnepligtstjeneste efter §§ 28 og 29,
- 3) sager efter § 4, stk. 1, i lov om værnepligtens opfyldelse ved bistandsarbejde i udviklingslande, og
- 4) klager over sessionsafgørelser om udelukkelse fra værnepligtstjeneste efter § 4.

Stk. 2. Indbringelse af sager for værnepligtsnævnet har ikke opsættende virkning, medmindre nævnet bestemmer andet.

§ 12. Værnepligtsnævnets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

Stk. 2. Indenrigsministeren fastsætter værnepligtsnævnets forretningsorden. Det kan i denne bestemmes, at visse typer af sager kan afgøres af formanden.

Kapitel III

Møde for sessionen

§ 13. Værnepligtige, der har bopæl eller ophold her i landet, skal møde for sessionen i det år, hvori de fylder 18 år. Indenrigsministeren kan dog bestemme, at mødepligten skal indtræde senere.

Stk. 2. Værnepligtsstyrelsen kan pålægge værnepligtige at møde for sessionen.

Stk. 3. Værnepligtige, der har rimelig interesse heri, kan møde for sessionen fra og med det år, hvori de fylder 18 år.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan under den i § 27 angivne betingelse give de værnepligtige udsættelse med at møde for sessionen indtil udgangen af det år, i hvilket de fylder 25 år.

Stk. 5. Indenrigsministeren kan fastsætte regler om pligten og retten til at møde for session, jfr. stk. 1-3.

§ 14. De værnepligtige skal til brug for sessionsbedømmelsen underkaste sig lægeundersøgelser samt prøver og undersøgelser af anden art, ligesom de skal give de oplysninger om deres uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten.

Stk. 2. Udgifter i forbindelse med lægeundersøgelser og attestudstedelser m.v., der er foretaget efter pålæg af udskrivningsmyndighederne, godtgøres de værnepligtige efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren.

§ 15. Sessionen kan pålægge en værnepligtig, der møder for sessionen, og som ikke findes egnet til værnepligtstjeneste, fordi han

- 1) endnu ikke er tilstrækkeligt udviklet,
- 2) lider af en midlertidig svaghed eller sygdom, eller
- 3) ikke har forevist dokumentation for en påstået eller formodet svaghed eller sygdom,

at møde for en senere session.

Stk. 2. En værnepligtig, der har modtaget pålæg efter stk. 1, kan kræve at blive endeligt sessionsbehandlet inden udgangen af året efter det år, i hvilket han er mødt for sessionen første gang.

Stk. 3. Er grunden til, at den værnepligtige ikke er fundet egnet til værnepligtstjeneste den i stk. 1, nr. 3 anførte, og har han ved en senere session fortsat ikke fremvist dokumentation, kan den værnepligtige dog først kræve at blive endeligt sessionsbehandlet ved den første session i det følgende år.

Stk. 4. For den værnepligtige, der er mødt for sessionen inden pligten hertil er indtrådt efter § 13, stk. 1, regnes fristerne først fra det år, i hvilket sessionsmødepligten indtræder.

Stk. 5. Værnepligtige, der efter tidligere at være udskrevet er blevet erklæret for tiden uegnede, kan ikke efter stk. 1 pålægges at møde i et senere sessionshalvår.

§ 16. En værnepligtig, der uden lovligt forfald udebliver fra den session, som han skal møde for, kan ved politiets hjælp fremstilles for sessionen til bedømmelse.

§ 17. Indenrigsministeren fastsætter nærmere regler om sessionens afholdelse, om bedømmelse af de værnepligtiges egnethed til værnepligtstjeneste og om udskrivningen.

§ 18. Sessionen udskriver til værnepligtstjeneste alle værnepligtige, der ikke findes at have sådanne svagheder eller mangler, at de varigt er uegnede til al værnepligtstjeneste. Sessionen inddeler de udskrevne værnepligtige i egnede og begrænset egnede.

Stk. 2. Værnepligtige, der ikke er blevet endeligt sessionsbehandlet inden deres fyldte 30. år, kan ikke udskrives.

§ 19. Sessionen kan tilkendegive den værnepligtige, der udskrives, i hvilken måned han tidligst vil blive indkaldt, såfremt den værnepligtige godtgør, at en sådan fastsættelse af tidligst mulige indkaldelsestidspunkt vil være af særlig betydning for ham af hensyn til hans uddannelse eller af andre grunde. Indenrigsministeren kan fastsætte regler herom.

§ 20. Til brug ved fordelingen, jfr. kapitel IV, trækker de udskrevne værnepligtige et lodtrækningsnummer på sessionen.

§ 21. Vedkommende minister kan bestemme, at udskrevne værnepligtige, der ønsker at gøre værnepligtstjeneste i forsvaret eller i civilforsvarskorpset, uanset den i § 18, stk. 1, 2. punktum, nævnte inddeling og udfaldet af den i § 20 nævnte lodtrækning kan indgå aftale om at blive indkaldt forud for øvrige værnepligtige (»frivillig værnepligt«).

Kapitel IV

Fordeling af de udskrevne værnepligtige

§ 22. Forsvarsministeren fordeler de udskrevne værnepligtige til forsvaret og til civilforsvaret og fastsætter regler om fordeling af de værnepligtige efter § 23.

§ 23. De udskrevne værnepligtige, der har indgået aftale om indkaldelse efter § 21, fordeles forlods i overensstemmelse med deres ønsker om særligt mødetidspunkt og mødested.

Stk. 2. Herefter foretages fordelingen således, at værnepligtige, der er udskrevet som egnede, udtages fremfor værnepligtige, der er udskrevet som begrænset egnede og således, at de lavere lodtrækningsnumre indenfor hver af disse kategorier udtages fremfor de højere.

§ 24. Reglerne i § 23 kan fraviges i det omfang, dette er nødvendigt for at imødekomme forsvarets og civilforsvarskorpsets behov for værnepligtige med særlig uddannelse eller livsstilling.

Kapitel V

De værnepligtiges indkaldelse m.v.

§ 25. Indenrigsministeren fastsætter regler om fremgangsmåden ved de værnepligtiges indkaldelse.

Stk. 2. Værnepligtige, der ikke inden deres fyldte 32. år har påbegyndt værnepligtstjenesten, kan ikke indkaldes til sådan tjeneste.

§ 26. Enhver værnepligtig er selv ansvarlig for, at bopælsforandringer, bortrejse og lignende ikke er til hinder for, at indkaldelsesordrer og andre meddelelser fra myndighederne om værnepligten kan komme ham i hænde rettidigt.

Stk. 2. Værnepligtige, der møder til værnepligtstjeneste, er pligtige at lade sig vaccinere mod epidemiske sygdomme. Indenrigsministeren bestemmer, hvilke sygdomme der er omfattet af 1. punktum og fastsætter regler om udførelse af vaccinationerne.

Stk. 3. Værnepligtige, der møder til eller hjemsendes fra værnepligtstjeneste, har ret til fri befordring fra hjemsted her i landet til mødested og omvendt. Regler om sådan fribefordring samt om befordring til og fra Færøerne og Grønland fastsættes af vedkommende minister.

Kapitel VI

Udsættelse med og fritagelse for værnepligtstjeneste

§ 27. Vedkommende minister kan give udskrevne værnepligtige udsættelse med værnepligtstjeneste indtil udgangen af det år, i hvilket de fylder 26 år, når de godtgør, at udsættelsen af hensyn til deres uddannelse eller af andre grunde vil være af særlig betydning for dem.

§ 28. Efter det tidspunkt, der er nævnt i § 27, kan udsættelse med værnepligtstjeneste kun gives værnepligtige, der godtgør, at udsættelsen har væsentlig betydning for deres eller deres pårørendes velfærd.

Stk. 2. Udsættelsen gives for indtil 1 år ad gangen og kan, såfremt de i stk. 1 nævnte forhold stadig foreligger, gives for sammenlagt højst 3 år.

§ 29. Værnepligtige kan fritages for værnepligtstjeneste, når de i medfør af § 28 har

opnået sammenlagt 3 års udsættelse, såfremt de godtgør, at fritagelsen har afgørende betydning for deres eller deres pårørendes velfærd.

§ 30. Afgørelse om udsættelse i henhold til § 28 eller om fritagelse i henhold til § 29 træffes af værnepligtsnævnet efter indstilling fra vedkommende minister.

Kapitel VII

Øvrige bestemmelser

§ 31. Indenrigsministeren kan under krig eller andre ekstraordinære forhold forhøje de aldersgrænser, der i lovgivningen er fastsat for at gøre værnepligtstjeneste.

§ 32. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan vedkommende minister bestemme, at værnepligtige eller grupper af værnepligtige, der er udskrevet, eller som har opnået den alder, der i henhold til § 13 er fastsat for indtræden af pligten til at møde på session, ikke uden tilladelse må rejse ud af landet eller tage hyre på fremmede staters skibe.

§ 33. De værnepligtige registreres efter regler fastsat af vedkommende minister.

Kapitel VIII

Straffebestemmelser

§ 34. Overtrædelse af § 13, stk. 1, § 14, stk. 1, og pålæg meddelt i medfør af § 13, stk. 2, eller § 15, stk. 1, straffes med bøde eller hæfte. Under krig eller andre ekstraordinære forhold kan straffen fastsættes til fængsel i indtil 2 år.

§ 35. I forskrifter, der udfærdiges i medfør af § 32, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne. Straffen kan stige til hæfte og fængsel i indtil 2 år, såfremt den pågældende er udskrevet.

§ 36. Sager om de i §§ 34 og 35 nævnte overtrædelser behandles som politisager.

Stk. 2. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end det bødemaximum, der er angivet i retsplejelovens § 931, stk. 1, kan værnepligtsstyrelsen tilkendegive

den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt han erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 3. Retsplejelovens bestemmelser om indhold af anklageskrift i politisager finder tilsvarende anvendelse på den i stk. 2 nævnte tilkendegivelse.

Stk. 4. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

§ 37. Forældelsesfristen for strafansvaret efter lovgivningens regler om udeblivelse efter indkaldelse til værnepligtstjeneste kan tidligst løbe fra det tidspunkt, den pågældende er mødt til sådan tjeneste, eller pligten hertil er bortfaldet.

Kapitel IX

Ikrafttrædelses-, ændrings- og overgangsbestemmelser

§ 38. Loven træder i kraft den 1. januar 1981.

Stk. 2. Samtidig ophæves

- 1) lov nr. 41 af 22. marts 1907 om fribefordring af værnepligtige,
- 2) lov nr. 254 af 4. juni 1947 om vaccination af værnepligtige, og
- 3) lov om værnepligt, jfr. lovbekendtgørelse nr. 15 af 20. januar 1970.

§ 39. I lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, jfr. lovbekendtgørelse nr. 473 af 20. september 1976, foretages følgende ændringer:

1. Lovens titel affattes således:

»Lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde«.

2. I § 1 indsættes som *stk. 3*:

»*Stk. 3.* De i stk. 1 nævnte værnepligtige er, hvor denne lov ikke bestemmer andet, omfattet af reglerne i værnepligtsloven«.

3. § 3 a affattes således:

»§ 3 a. Indenrigsministeren kan bemyndige værnepligtsstyrelsen til at træffe de i §§ 1-3 og 10 nævnte afgørelser.

Stk. 2. Der kan i forbindelse hermed fastsættes frister for indbringelse af værnepligtsstyrelsens afgørelser for indenrigsministeren. Klagefristen kan dog ikke sættes til mindre end 14 dage. Det kan endvidere bestemmes, at værnepligtsstyrelsen inden for nærmere angivne områder kan træffe den endelige administrative afgørelse.«

4. I § 5, *stk. 2*, ændres »aftjent værnepligt« til: »gjort værnepligtstjeneste«.

5. I § 6, *stk. 2*, ændres »Kapitel 68, 69, 71 og 72« til: »Kapitel 72 og 73«.

§ 40. I lov nr. 272 af 4. juni 1970 om værnepligtens opfyldelse ved bistandsarbejde i udviklingslande foretages følgende ændringer:

1. I § 1, *stk. 1*, i § 2, *stk. 3* og i § 7 ændres »aftjening af værnepligt« til: »værnepligtstjeneste«.

2. I § 1, *stk. 2* og *stk. 4*, § 2, *stk. 1*, § 3, *stk. 2*, § 4, *stk. 2*, i § 5, *stk. 1* og 2 og i § 8, *stk. 2* ændres »ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene« til: »udenrigsministeren«.

3. I § 2, *stk. 3*, ændres »§ 26 i lov om værnepligt« til: »§ 27 i værnepligtsloven«.

4. § 6 affattes således:

»§ 6. For værnepligtige, der har opnået tilladelse efter § 1, forlænges den i værnepligtsloven fastsatte højeste alder for indkaldelse til værnepligtstjeneste med 2 år.

Stk. 2. I øvrigt er de i stk. 1 nævnte værnepligtige, hvor denne lov ikke bestemmer andet, omfattet af reglerne i værnepligtsloven.

Stk. 3. Bestemmelserne i lov om social bistand om hjælp til værnepligtige, der gør tjeneste i forsvaret, samt bestemmelserne i lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m. fl. gælder også for værnepligtige, der opfylder værnepligten ved bistandsarbejde i udviklingslande«.

§ 41. I lov om hjemmeværnet, jfr. lovbekendtgørelse nr. 544 af 20. august 1973, foretages følgende ændringer:

1. I § 12, stk. 5 udgår:

»jfr. bestemmelserne i lov om værnepligt vedrørende tjeneste i forsvaret for personer, der ikke er undergivet værnepligten«.

2. I § 13, stk. 2, nr. 2, udgår:

»eller som er udskrevet som egnede til

hjemmeværnet«.

§ 42. Forskrifter, der er udstedt i medfør af de i § 38, stk. 2, nævnte love og i medfør af den hidtidige affattelse af § 3 a i lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, forbliver i kraft, indtil de afløses af regler udstedt i medfør af denne lov.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Formålet med lovforslaget er navnlig at rationalisere udskrivningsvæsenets organisation som foreslået i en i 1979 afgiven betænkning herom. Samtidig er lovforslaget resultatet af en generel teknisk og redaktionel revision af samtlige bestemmelser i den gældende lov om værnepligt, der senest er ændret i 1969. Endelig indeholder lovforslaget nogle konsekvensændringer i anden lovgivning vedrørende værnepligt.

2. Betænkningen om udskrivningsvæsenets rationalisering

Indenrigsministeriet nedsatte i 1971 et udvalg med blandt andet den opgave at foretage en undersøgelse af og fremkomme med forslag til en rationalisering af udskrivningsvæsenets samlede organisation og administration.

Udvalget afgav betænkning i 1979 (Betænkning 875/1979 om rationalisering af udskrivningsvæsenet).

Betænkningen foreslår, at de bestående 7 udskrivningskredse ophæves, og at udskrivningskredsenes opgaver vedrørende bedømmelse og udskrivning af værnepligtige overtages af en nyoprettet værnepligtsstyrelse. Denne, der opbygges med 1. udskrivningskreds som grundstamme, forudsættes at skulle forestå sessionsafholdelsen i hele landet, at administrere civil værnepligt, at virke som sekretariat for værnepligtsnævnet og varetage andre opgaver efter indenrigsministeriets bestemmelse.

Sessionsafholdelsen, der hidtil er administreret fra udskrivningskredsenes, skal efter betænkningens forslag varetages direkte af værnepligtsstyrelsen i området øst for Storebælt, eventuelt også på dele af Fyn. Vest for Storebælt foreslås oprettet 3 afdelingskontorer med sæde henholdsvis i Aalborg, Århus og Sønderborg til varetagelse af sessionerne i området for den nuværende 5., 4. og 3. samt 7. udskrivningskreds.

Kontorerne i de nuværende 2. udskrivningskreds (Roskilde) og 3. udskrivningskreds (Svend-

borg) foreslås nedlagt, og det foreslås, at det efter oprettelsen af værnepligtsstyrelsen pålægges denne at fremsætte forslag vedrørende sessionsbetjeningen af Bornholm (den nuværende 6. udskrivningskreds).

Medens bedømmelse og udskrivning af det værnepligtige mandskab som hidtil forudsættes udført af sessionerne, foreslås disses kompetence begrænset derved, at visse afgørelser af mere juridisk karakter foreslås overført fra disse til værnepligtsstyrelsen.

Sessionens medlemskreds foreslås endelig udvidet med sessionslægen, således at en session kommer til at bestå af 4 medlemmer: udskrivningschefen som formand, en kommunalpolitiker, en officer og lægen. Ved stemmelighed gør udskrivningschefens stemme udslaget, idet dog lægens stemme er udslagsgivende ved afstemninger om værnepligtiges tjenstdygtighed.

3. Lovforslagets bestemmelser vedrørende udskrivningsvæsenets organisation

Indenrigsministeriet kan tiltræde, at udskrivningsvæsenet reorganiseres som foreslået i betænkningen.

I overensstemmelse dermed indeholder lovforslagets § 6 en bestemmelse om, at der under indenrigsministeriet oprettes en værnepligtsstyrelse, idet de i den gældende lovs § 6 omhandlede udskrivningskredse bortfalder. Styrelsen skal forestå sessionsafholdelsen i hele landet og endvidere varetage de opgaver, der hidtil er løst af 1. udskrivningskreds i dens egenskab af styrelse for civil værnepligt. Endvidere skal styrelsen varetage opgaver, som delegeres hertil fra indenrigsministeriets departement, ligesom den skal afgøre visse retlige spørgsmål på værnepligtsområdet, der hidtil er afgjort af sessionerne (lovforslagets § 6, stk. 2). Endelig skal styrelsen varetage de løbende administrative funktioner på værnepligtsområdet (budget- og personaleadministration, sessionstilrettelæggelse, møde- og uddannelsesvirksomhed, udfærdigelse af forskrifter m.v.).

Som foreslået i betænkningen etableres værnepligtsstyrelsen ved en reorganisering af den nuværende 1. udskrivningskreds – styrelsen for civil værnepligt i Tåstrup. Under styrelsen etableres i Jylland 3 lokalerheder i Aalborg, Århus og Sønderborg. Denne enhedsorganisation, der afløser ordningen med de 7 udskrivningskredse, vil opfylde et behov for en administrativ forenkling og en billigørelse af udskrivningsvæsenets drift, uden at hensynet til betjeningen af de værnepligtige lider skade herefter. Den foreslåede organisationsform vil give en større sikkerhed for ensartede afgørelser, ligesom en centralt ledet sessionstilrettelæggelse vil muliggøre en bedre udnyttelse af de ressourcer, der kræves til sessionsafholdelsen.

Med den ændrede struktur sker der ingen indskrænkning af den lokale sessionsafholdelse. Ændringen består i så henseende alene i en begrænsning i antallet af kontorer, hvorfra sessionerne administreres, idet kontorerne i Svendborg og Roskilde forudsættes nedlagt. Da det erfaringsmæssigt kun er et ringe antal værnepligtige, der uden for sessionen personligt henvender sig på udskrivningskontorerne, og da der som hidtil er adgang til at rette skriftlige og telefoniske forespørgsler til udskrivningsvæsenet, vil der efter indenrigsministeriets opfattelse ikke med den nye struktur indtræde nogen forringelse af betjeningen af de værnepligtige.

Lovforslaget bestemmer, at værnepligtsstyrelsen skal ledes af en direktør med bistand af et antal udskrivningschefer. Det forudsættes i overensstemmelse med betænkningen, at udskrivningscheferne skal varetage ledelsen af værnepligtsstyrelsens afdelingskontorer i Jylland, og at styrelsen overvejer, hvorledes sessionsbetjeningen af Bornholm kan tilrettelægges, jfr. betænkningens side 44.

Med hensyn til sessionens sammensætning kan indenrigsministeriet tiltræde betænkningens forslag om, at sessionslægen optages som medlem af sessionskollegiet, idet afgørelsen af tjenstdygtigheds-spørgsmålet efterhånden er blevet det centrale område for sessionsbehandlingen. Formandskabet i sessionen varetages som hidtil af en repræsentant for udskrivningsvæsenet (en udskrivningschef eller en anden repræsentant for værnepligtsstyrelsen). I overensstemmelse med betænkningen foreslås sessionslægens stemme i tilfælde af stemmelighed udslaggivende med hensyn til beslutninger om værnepligtiges tjenstdygtighed (egnethed). Lovforslagets § 7, stk. 2, og § 8, stk. 2, indeholder bestemmelserne herom.

4. Lovforslaget i øvrigt

Den 20. marts 1975 besluttede regeringen – som et led i afviklingen af den såkaldte værnepligts-pukkel – at systematisere den bestående adgang for værnepligtige til at ønske indkaldelse til forsvaret eller civilforsvaret med den virkning, at der gives afkald på muligheden for overførelse til civilforsvaret uden for civilforsvarskorpset (»frivillig værnepligt«).

Dette skete, uden at en ændring af lovgivningen var fornøden, og den gældende lov om værnepligt omhandler derfor ikke begrebet »frivillig værnepligt«.

I begrebet »frivillig værnepligt« ligger, at den udskrevne værnepligtige over for fordelingsmyndigheden giver afkald på fritagelsesmuligheden. Fordelingsmyndigheden giver til gengæld tilsagn om at indkalde den værnepligtige på det tidspunkt og på det sted, som han selv har ønsket. I de senere år er ca. 50 pct. af forsvarets behov for værnepligtige blevet dækket af »frivillige« værnepligtige.

Indenrigsministeriet finder det rigtigst, at hovedprincippet i denne ordning, der har virket tilfredsstillende, nu lovfæstes. Dette er sket i forslagens §§ 21 og 23, hvor det markeres, at ordningen hviler på en aftale mellem den værnepligtige og fordelingsmyndigheden.

I øvrigt tilsigter lovforslaget en gennemgribende modernisering og forenkling af den gældende lov om værnepligt. Eksempelvis er bestemmelserne i lovens § 2, stk. 1 og stk. 2, § 3, stk. 3, § 5, stk. 2 og § 11, stk. 1, om forhandling mellem indenrigsministeren og forsvarsministeren om visse beslutninger ikke medtaget i lovforslaget, da det følger af sædvanlig administrativ praksis, at der forhandles mellem ministerierne såvel om disse som andre forhold vedrørende værnepligtslovgivningen, uden at udtrykkelige lovbestemmelser herom skønnes påkrævet.

I lovforslagets § 2 er det nu udtrykkeligt fastslået, at værnepligtstjeneste kan ske i og uden for forsvaret, og dette er indarbejdet overalt i lovforslaget i stedet for gældende lovs formulering »tjeneste i forsvaret«.

5. Økonomiske og personalemæssige konsekvenser af lovforslaget

5.1. For staten

I januar 1978-niveau skønnes rationaliseringen af udskrivningsvæsenet at ville medføre en årlig mindredgift i størrelsesordenen 2 mill. kr.

Beløbet fremkommer således:

Besparelse ved drift som følge af en nedlæggelse af kontorerne i 2. og 3. udskrivningskreds:

Roskilde:	ca. 230.000 kr.
Svendborg:	ca. 170.000 kr.
I alt	ca. 400.000 kr.
Besparelse som følge af et mindre personaleforbrug i udskrivningsvæsenet anslås til	ca. 1.600.000 kr.
I alt	ca. 2.000.000 kr.

Om besparelsen i lønudgifter bemærkes, at betænkningen (side 52–61) peger på muligheden for en reduktion i antallet af normerede heltidsstillinger i udskrivningsvæsenet på indtil 18. Disse tal er skønnede.

Personaleforbruget vil muligvis blive påvirket i opadgående retning som følge af, at rejsetid fra 1. april 1980 fuldt ud skal medregnes i arbejdstiden, jfr. § 6 i finansministeriets cirkulære af 26. august 1979 om de for statens tjenestemænd gældende arbejdstidsregler. Efter de hidtil gældende regler, som betænkningens beregninger hviler på, har rejsetid kun kunnet indregnes i arbejdstiden efter 50 pct. reduktion.

Ved fortsat at udvise tilbageholdenhed med besættelser af ledige stillinger indenfor udskrivningsvæsenet vil indenrigsministeriet i videst muligt omfang foretage den nødvendige tilpasning af personalets omfang og sammensætning ved naturlig afgang. I denne forbindelse påpeges – som også betænkningen gør det (side 59) – at udskrivningsvæsenet har et relativt stort antal løst, timelønnet personale (studenter, pensionister m.v.) hvis afskedigelse vil få mindre indgribende følger end for det faste personale..

5.2. For kommunerne

Efter den gældende bestemmelse i værnepligtslovens § 7, stk. 5, skal kommunale bygninger og lokaliteter, der af udskrivningschefen findes egnet dertil, vederlagsfrit stilles til rådighed for afholdelse af sessionen. Denne bestemmelse foreslås ophævet.

I finansåret 1976–77 var den samlede udgift til husleje for den såkaldte rejsende session ca. 300.000 kr. fordelt på 108 lejemål. 13 af disse lejemål var indgået med kommunale myndigheder og uden lejeafgift.

I størrelsesordenen 10–15 kommuner må derfor med lovforslaget anslås at blive frigjort for forplig-

telsen til vederlagsfrit at stille sessionslokaler til rådighed.

6. Udtalelser over lovforslaget

Lovforslaget har været forelagt for en række ministerier samt Kommunernes Landsforening, Amsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af tjenestemænd i udskrivningsvæsenet, Handels- og kontorfunktionærernes Forbund i Danmark og Foreningen af sessionslæger.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 1.

Til § 2

Bestemmelsen afløser gældende lovs §§ 4 og 5. Den foreslåede affattelse fastslår, at værnepligtstjeneste kan ske på en af de i stk. 1 nævnte måder. Anvendelsen af gældende lovs begreb »tjeneste i forsvaret« er ikke nødvendig for at udtrykke dette forhold.

Til § 3

Bestemmelsen svarer med nogle redaktionelle ændringer til gældende lovs § 2 og indeholder yderligere to realitetsændringer i forhold hertil:

Gældende lov indeholder kun hjemmel til at fritage for uddannelse i forsvaret. Det foreslås, at der gives hjemmel til at fritage for værnepligtstjeneste overhovedet, herunder f. eks. ekstraordinære indkaldelser, mønstringer osv.

Gældende lov indeholder ikke udtrykkelig hjemmel til at fritage for værnepligtstjeneste, når værnepligten er opfyldt over for vedkommende fremmede stat på anden måde end ved aftjening af militær værnepligt. Den foreslåede bestemmelse giver hjemmel til også at fritage personer, der f. eks. har udført civilt arbejde eller aftjent værnepligt i civilforsvaret i vedkommende stat.

Til § 4

Bestemmelsen svarer med nogle redaktionelle ændringer til gældende lovs § 3, hvis henvisning til de nu ophævede sanktionsformer arbejdsdhus, sikkerhedsforvaring og psykopatforvaring er erstattet af forvaring, jfr. straffelovens § 70. Det i praksis sjældent forekommende spørgsmål om udelukkelse af personer, der er idømt forvaring, foreslås afgjort af sessionen.

Det anses ikke for påkrævet at omtale adgangen til at udsende retningslinjer til sessionerne, jfr. gældende lovs § 3, stk. 3, der alene er vejledende for sessionernes skøn. Retningslinjerne, der er indeholdt i indenrigsministeriets cirkulære af 8. februar 1955, er for tiden til revision. Den ændrede formulering i forhold til lovens § 3 tilsigter ikke en ændring i grundlaget for sessionens afgørelser om udelukkelse.

Til § 5

Bestemmelsen svarer til den gældende lovs § 4, stk. 3.

Til § 6

Bestemmelsen afløser gældende lovs § 6 og indeholder hjemmel til oprettelse af en værnepligtsstyrelse, idet de bestående udskrivningskredse bortfalder. Vedrørende den organisatoriske ændring af udskrivningsvæsenet henvises til afsnit 2 og 3 i de almindelige bemærkninger.

Værnepligtsstyrelsens opgaver omhandles i stk. 2, der til styrelsen overfører de opgaver, der efter gældende lovs § 8, stk. 2, litra a-c, henhører under sessionerne. Der er tale om beslutninger, der har karakter af retsanvendelse, og som det er anset for bedst stemmende med hensynet til en ensartet behandling af de værnepligtige at henlægge til værnepligtsstyrelsen, jfr. Betænkning 875/1979 side 31-32.

Der vil ikke være noget til hinder for, at udskrivningschefen på værnepligtsstyrelsens vegne kan afgøre de nævnte spørgsmål efter delegation fra styrelsen. Styrelsens afgørelser kan påklages til indenrigsministeriet; gældende lovs regler om indbringelse for domstolene (lovens § 9, stk. 1) er uden praktisk betydning og er foreslået ophævet. Indenrigsministeriets afgørelser kan indbringes for domstolene, uden at det er nødvendigt at give nogen særlig regel herom i loven.

Stk. 3 giver indenrigsministeren adgang til at pålægge værnepligtsstyrelsen andre opgaver. Det forudsættes, at styrelsen overtager den administration af loven om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde, som hidtil er varetaget af 1. udskrivningskreds - styrelsen for civil værnepligt.

Til § 7

Bestemmelsen afløser gældende lovs § 7 og indeholder udover en række redaktionelle ændringer følgende nydannelser i forhold hertil:

Stk. 2 bestemmer, at sessionslægen indtræder som medlem af sessionen, jfr. de almindelige bemærkninger afsnit 3. Endvidere præciseres, at såvel kommunalbestyrelsesmedlemmer som amtsrådsmedlemmer kan indvælges i sessionen. Det er fortsat vedkommende amtsråd, der vælger de kommunale og amtskommunale sessionsmedlemmer, jfr. stk. 3.

Gældende lovs § 7, stk. 5, hvorefter kommunerne vederlagsfrit skal stille lokaler til sessionens rådighed, foreslås ophævet som utidssvarende, jfr. de almindelige bemærkninger afsnit 5.2.

Til § 8

Bestemmelsen, der er ny, skal ses i sammenhæng med den i § 7 foreslåede bestemmelse, hvorved sessionens medlemstal forhøjes fra 3 til 4, idet lægen indtræder som medlem af sessionen. Bestemmelsens regulering af, hvorledes der skal forholdes i tilfælde af stemmelighed, er i overensstemmelse med forslaget i betænkningen (side 32).

Til § 9

Bestemmelsen afløser bl. a. gældende lovs § 8, hvis stk. 4 er uden praktisk betydning og derfor foreslås ophævet. Sessionens beføjelser af retlig karakter foreslås overført til værnepligtsstyrelsen, jfr. § 6 og bemærkningerne hertil.

Sessionens afgørelser af spørgsmålet om en værnepligtigs egnethed (tjenstdygtighed) kan hverken efter forslaget eller efter gældende lov indbringes for anden administrativ myndighed.

Afgørelser om udelukkelse fra værnepligtstjeneste på grund af straf kan såvel efter loven som forslaget indbringes for værnepligtsnævnet. Loven tager i øvrigt ikke stilling til spørgsmålet om klage over sessionsafgørelser. Forslagets § 9, stk. 1, 3. pkt., giver en almindelig adgang til at indbringe sessionens andre afgørelser for værnepligtsstyrelsen.

Stk. 2 afløser lovens § 9, stk. 3.

Til §§ 10-12

Bestemmelserne indeholder reglerne om værnepligtsnævnets sammensætning og kompetence. Gældende regler herom findes i lovens § 9, stk. 4-8. I forslaget er disse regler ændret såvel redaktionelt som indholdsmæssigt.

§ 10 omhandler værnepligtsnævnets sammensætning og svarer til gældende lovs § 9, stk. 4, med den ændring, at der som betingelse for at blive beskikket som formand alene kræves, at vedkom-

mende er dommer, samt at der skal udpeges stedfortrædere for samtlige nævnets medlemmer.

§ 11 omhandler værnepligtsnævnets kompetence. Det er i stk. 2 præciseret, at indbringelse af sager for værnepligtsnævnet ikke har opsættende virkning. Der er ikke foreslået ændringer af den gældende retstilstand.

§ 12 erstatter lovens § 9, stk. 6-8. En ny regel er forslaget § 12, stk. 2, hvorefter formanden for værnepligtsnævnet kan få adgang til på egen hånd at træffe afgørelse i visse typer af sager. Efter forslaget træffes bestemmelse herom i forretningsordenen, idet det forudsættes, at nævnets tilslutning til en delegation til formanden er indhentet.

De procedurermæssige regler for nævnets virksomhed, som er indeholdt i gældende lovs § 9, stk. 6, er ikke medtaget i forslaget, men forudsættes optaget i nævnets forretningsorden. Det er ikke anset for nødvendigt at opretholde bestemmelsen i gældende lovs § 9, stk. 7, idet nævnets medlemmer og disses stedfortrædere vil være omfattet af de almindelige forvaltningsretlige regler om inhabilitet.

Til § 13

Bestemmelserne i stk. 1 og 2 omhandler pligten til at møde på session. Reglerne afløser den gældende lovs § 11, stk. 1 og 3, §§ 35 og 36 samt § 37, stk. 1, idet det er fundet hensigtsmæssigt at loven alene rummer en generel bestemmelse om mødepligtens indtræden, mens de mere detaljerede regler om mødepligtens omfang fastsættes efter indenrigsministerens bestemmelse.

Bestemmelsen i stk. 3, der afløser gældende lovs § 12, omhandler retten til at møde for en session. Ligesom nævnt ovenfor om mødepligten er det fundet hensigtsmæssigt, at loven alene fastslår hovedprincipperne, herunder aldersgrænsen, for retten til at møde for en session, mens de nærmere regler herom fastsættes af indenrigsministeren. Med den foreslåede bestemmelse ønskes bl. a. opretholdt, at værnepligtige fortsat skal have adgang til at bede om en ny sessionsbehandling, såfremt de mener, at en tidligere egnethedsbedømmelse bør ændres.

Bestemmelsen i stk. 4 svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 11, stk. 2.

Til § 14

Bestemmelsen i stk. 1 fastslår, at pligten til at møde på session (gældende lovs § 11, lovforslagets § 13) også omfatter en pligt til at lade sig undersø-

ge samt til at give de oplysninger om uddannelsesforhold, der har betydning for værnepligtstjenesten.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til gældende lovs § 15. Spørgsmålet om forelæggelse for finansudvalget reguleres af de almindelige bevillingsregler og foreslås ikke omtalt i lovtæksten.

Til §§ 15-21

Bestemmelsen omhandler betingelserne for og indholdet af sessionernes beslutninger om de værnepligtige.

- Efter gældende lov kan sessionen
- erklære en værnepligtig ubetinget tjenstdygtig
 - erklære en værnepligtig betinget tjenstdygtig
 - forbigå en værnepligtig med pålæg om at møde senere
 - erklære en værnepligtig for stedse uegnet til al tjeneste i forsvaret.

Forslaget erstatter »tjenstdygtighed« med »egnet«, idet der sondres mellem »egnet« og »begrænset egnede« (forslagets § 18) i stedet for ubetinget og betinget tjenstdygtige (lovens § 16). Bestemmelserne om sessionens kompetence er i øvrigt moderniseret og systematiseret.

Til § 15

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 14, idet det bemærkes, at der fortsat skal være mulighed for, at sessionen kan pålægge en værnepligtig at møde igen enten på et senere tidspunkt inden for det pågældende sessionshalvår eller på en session i et efterfølgende sessionshalvår.

Til § 16

Gældende lovs § 20, som den foreslåede § 16 afløser, er i praksis blevet fortolket således, at udeblevne værnepligtige kan fremstilles for sessionen ved politiets hjælp. Dette fremgår ikke ganske klart af gældende lovs formulering, og forslaget indebærer derfor en tydeliggørelse heraf.

Til § 17

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 19.

Til § 18

Bestemmelsen i stk. 1 svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 16. Benævnelsen

»for stedse uskikket til al tjeneste i forsvaret foreslås erstattet af »varigt uegnet til al værnepligtstjeneste«.

Bestemmelsen i stk. 2 svarer til gældende lovs § 17. Da der i en årrække ikke er og heller ikke fremtidigt under normale forhold påregnes indkaldt værnepligtige til hjemmeværnet, er henvisningen hertil udgået.

Til § 19

Den tilsvarende regel findes i gældende lovs § 18, stk. 2. Forslaget præciserer, at tilkendegivelsen over for den værnepligtige af det tidligst mulige indkaldelsestidspunkt («spærretidsvedtegning») i overensstemmelse med hidtidig praksis gøres betinget af de samme krav, der stilles ved ansøgninger om udsættelse, jfr. § 27 i forslaget og § 26 i gældende lov.

Til § 20

Bestemmelsen omtaler den lodtrækning, som også hidtil er foregået på sessionen, og som er afgørende for den senere fordeling af de værnepligtige, jfr. forslagens § 23.

Til § 21

Bestemmelsen, der er ny, definerer den såkaldte frivillige værnepligt, jfr. også lovforslagets § 23 og afsnit 4 i de almindelige bemærkninger.

Til § 22

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til gældende lovs § 21.

Til § 23

Bestemmelsen omhandler den fordelingsmæssige virkning af, at en værnepligtig har truffet aftale om »frivillig værnepligt«, jfr. forslagens § 21 og afsnit 4 i de almindelige bemærkninger. — Bestemmelsen fastholder i øvrigt de eksisterende principper for fordelingen af de værnepligtige, jfr. gældende lovs § 22, stk. 1.

Til § 24

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 22, stk. 1, 3. pkt.

Til § 25

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 25, 1. pkt. og til § 24, stk. 3. Henvisningen til indkaldelse til hjemmeværnet er udgået, jfr. bemærkningerne til § 18. Bestemmelserne i gældende lovs § 24, stk. 1 og 2 er ligeledes udgået, idet det skønnes unødvendigt at medtage indholdet heraf i lovteksten.

Til § 26

Stk. 1, som pålægger de værnepligtige et særligt ansvar for at meddelelser fra myndighederne om værnepligtigt kan komme dem rettidigt i hænde, svarer til gældende lovs § 25, 2. pkt.

Stk. 2 og stk. 3 findes ikke i den gældende værnepligtslov, men indholdet er reguleret i to gamle speciallove fra 1907 og 1947, jfr. bilag 2 og bilag 3 til lovforslaget. Stk. 2 og stk. 3 muliggør ophævelse af disse love.

Til § 27

Bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til § 26 i gældende lov.

Til §§ 28–30

Bestemmelserne om værnepligtsnævnets adgang til at give udsættelse med indkaldelse til og fritagelse for værnepligtstjeneste svarer med nogle ændringer af sproglig karakter til gældende lovs §§ 27–29. Forslaget indeholder herudover to realitetsændringer:

Den foreslåede affattelse af § 28 indebærer, at udsættelsen skal have »væsentlig« betydning, mens gældende lovs § 27 kræver »afgørende« betydning for den værnepligtige eller hans pårørendes velvære. Efter forslaget kræves til fritagelse, at denne skal have »afgørende betydning«, mens lovens betingelse er, at de grunde, der har ført til en i 3 år meddelt udsættelse, stadig foreligger. Den ændrede affattelse foreslås for at give mulighed for en praksis i værnepligtsnævnet, hvorefter en fritagelse ikke nødvendigvis behøver at være begrundet i samme forhold, som har motiveret de meddelte udsættelser.

Endvidere foreslås det med den ændrede affattelse af § 28, stk. 2, at udsættelse kan gives for »indtil« 1 år ad gangen og længst for sammenlagt 3 år. Dette er en smidiggørelse i forhold til gældende lovs § 27, stk. 2, hvorefter udsættelse gives for 1 år ad gangen og højst 3 gange. Der søges således hjemmel for, at nævnet kan give kortvarige udsættelser.

Til § 31

Bestemmelsen, der afløser gældende lovs § 31, stk. 2, er udformet således, at en eventuel forhøjelse af de aldersgrænser, der i speciallovene er fastsat for forskellige former for tjeneste i forsvaret og civilforsvaret, i den givne situation vil skulle ske ved, at indenrigsministeren fastsætter bestemmelser herom.

Gældende lovs §§ 30 og 31, stk. 1 foreslås ophævet, idet indholdet af disse allerede fremgår af andre bestemmelser.

§ 32 i gældende lov foreslås ligeledes ophævet som overflødig.

Til § 32

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 34, stk. 3, idet det dog i forslaget er præciseret, at indgreb kun kan ske »under krig eller andre ekstraordinære forhold«.

Ordlyden af denne begrænsning er parallel med formuleringen i lov om forsvarets organisation.

Gældende lovs § 34, stk. 1 og stk. 2 foreslås ophævet som betydningsløse.

Med den foreslåede bestemmelse søges tilvejebragt lovhjemmel for i kritiske situationer at have indsende med alle værnepligtiges rejser. Gældende lov omfatter kun allerede udskrevne værnepligtige og værnepligtige, der har pligt til at møde på nærmest forestående session.

Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 35.

Til § 33

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 10.

Til § 34

Bestemmelsen svarer til gældende lovs § 39, men med sproglige ændringer og konsekvensforandringer.

Til § 35

Bestemmelsen svarer til lovens § 41, hvis formulering »såfremt overtrædelsen er begået i krigstid eller under truende udsigt til krig« ikke er medtaget i forslaget, da forslagets § 32 – i modsætning til gældende lovs § 34, stk. 3 – er begrænset til krig

eller andre ekstraordinære forhold.

Til § 36

Bestemmelsen afløser lovens § 42 og svarer med nødvendiggjorte konsekvensændringer og ændringer af sproglig art til denne.

Til § 37

Bestemmelsen svarer med sproglige ændringer til lovens § 43.

Til §§ 38–40

Forslagene, der er indeholdt i de tre bestemmelser, har i det væsentlige karakter af konsekvensændringer som følge af den foreslåede værnepligtslov.

Til § 39

Til nr. 1.

Forslaget skal ses i sammenhæng med § 2, nr. 4 i forslaget til værnepligtslov og medfører i øvrigt, at der bliver parallelitet til loven om værnepligtens opfyldelse ved bistandsarbejde.

Til nr. 2.

§ 4, stk. 2 i den gældende lov om værnepligt foreslås ophævet. I stedet foreslås bestemmelsen indsat her. Forslaget er i øvrigt parallelt med § 6, stk. 2 i loven om værnepligtens opfyldelse ved bistandsarbejde i udviklingslande og medvirker herudover til at understrege værnepligtslovens karakter af den almindelige lov på området.

Til nr. 3.

I forhold til den gældende lov er »1. udskrivningskreds-styrelsen for civil værnepligt« erstattet af »værnepligtsstyrelsen«.

Til nr. 4

Konsekvens som følge af § 2 i forslaget til værnepligtslov.

Til nr. 5

Konsekvens som følge af ændringer i retsplejeloven.

Til §§ 40–41

Der er alene tale om konsekvensændringer m.v.

Bilag 1

Indenrigsministeriets lovbekendtgørelse nr. 15 af 20. januar 1970.

Bekendtgørelse af Lov om værnepligt.

Herved bekendtgøres lov nr. 210 af 11. juni 1954 om værnepligt, med de ændringer, der følger af lov nr. 213 af 4. juni 1965, lov nr. 247 af 9. juni 1967, lov nr. 222 af 31. maj 1968, lov nr. 175 af 30. april 1969 og lov nr. 601 af 19. december 1969.

Den bekendtgjorte lovtækt gælder først fuldt ud fra den 1. april 1970 (jfr. § 2 i lov nr. 601 af 19. december 1969, der gengives i bekendtgørelsens slutning).

Kapitel I.

Almindelige bestemmelser.

§ 1. Enhver dansk mand er værnepligten undergivet.

Stk. 2. Den, der tillige er statsborger i et fremmed land, kan ved gensidig overenskomst fritages for værnepligten.

§ 2. Personer, der har gennemgået uddannelse i en fremmed stats forsvar, kan helt eller delvis fritages for uddannelse i forsvaret. Begæring om fritagelse fremsættes overfor indenrigsministeren, der efter forhandling med forsvarsministeren forelægger sagen til afgørelse for det i § 9 omhandlede værnepligtsnævn.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan efter forhandling med forsvarsministeren tillade, at personer, der ikke i medfør af § 1 er værnepligten undergivet, må indtræde i tjeneste i forsvaret. Tilladelsen kan gives, hvor ganske særlige omstændigheder taler derfor, og hvor ingen overenskomst med fremmed stat er til hinder. Den, der har opnået sådan tilladelse, er herefter underkastet værnepligt efter de herom almindeligt gældende regler, sålænge han er bosat her i landet; indenrigsministeren kan dog efter forhandling med forsvarsministeren fastsætte fravigelser herfra.

§ 3. Den, som for forsættelig lovovertrædelse ved dansk eller fremmed domstol er idømt ubetinget straf af fængsel i 5 mæ-

der eller derover, kan udelukkes fra tjeneste i forsvaret, hvis det i det enkelte tilfælde skønnes, at den pågældende er karaktermæssigt uegnet til sådan tjeneste. Der skal i denne henseende lægges vægt på, om der må antages at være nærliggende fare for, at han vil begå alvorlige lovovertrædelser under en indkaldelse, påvirke de øvrige indkaldte værnepligtige i uheldig retning eller give anledning til disciplinære vanskeligheder eller forsinkelse eller besværliggørelse af uddannelsen. Udelukket er i ethvert fald den, som er dømt til arbejds- eller sikkerhedsforvaring eller psykopatforvaring.

Stk. 2. Den, der i henhold til bestemmelsen i stk. 1, 1. og 2. punktum, bliver udelukket fra tjeneste i forsvaret, kan til enhver tid, når mindst 1 år siden sidste afgørelse er hengået, fremsætte begæring om, at sagen herom må blive genoptaget.

Stk. 3. Afgørelse om udelukkelse eller om bortfald af denne træffes af sessionen efter nærmere af indenrigsministeren efter forhandling med forsvarsministeren og justitsministeren givne retningslinier.

§ 4. Ved „tjeneste i forsvaret“ forstås i denne lov sådan tjeneste, der omhandles i de til enhver tid gældende love om forsvarrets, herunder hjemmeværnets, ordning, tjeneste i civilforsvarskorpset samt tjeneste efter § 31 i lov om civilforsvaret.

Stk. 2. Hvor ikke andet er fastsat, omfatter denne lov tillige værnepligtige, der i

medfør af den derom gældende lovgivning er fritaget for militær tjeneste, fordi denne må anses for at være uforenelig med deres samvittighed.

Stk. 3. Hvor denne lov anvender udtrykket „landet“, forstås herved kongeriget Danmark med undtagelse af Færøerne og Grønland.

§ 5. Værnepligten opfyldes ved, at den værnepligtige efter de derom gældende regler anvendes som udskreven til tjeneste i forsvaret.

Stk. 2. Værnepligten kan endvidere opfyldes ved frivillig tjeneste i forsvaret efter nærmere af indenrigsministeren efter forhandling med forsvarsministeren fastsatte regler.

Kapitel II.

Udskrivningsmyndighederne.

§ 6. Landet inddeles i udskrivningskredse, hvis antal og grænser fastsættes af indenrigsministeren. Hver udskrivningskreds ledes af en udskrivningschef.

§ 7. I hver udskrivningskreds afholdes i hvert kalenderhalvår (sessionshalvår) en session, på hvilken der foretages bedømmelse og udskrivning af mandskab til tjeneste i forsvaret. De nærmere regler for sessionernes forretningsgang samt tiden og stedet for sessionernes afholdelse fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 2. Sessionen består af:

1. udskrivningschefen som formand,
2. en efter reglerne i stk. 3 valgt person,
3. en officer.

Stk. 3. Hvert amtsråd inden for udskrivningskredsen (i Københavns og Frederiksberg kommuner henholdsvis borgerrepræsentationen og kommunalbestyrelsen) vælger et antal personer til at indtræde som medlemmer af sessionen. De pågældende personer skal være medlemmer af en kommunalbestyrelse.

Stk. 4. Den lægelige undersøgelse af mandskabet foretages af dertil af indenrigsministeren beskikkede læger. De nærmere regler om lægeundersøgelsen og om foretagelse af undersøgelser af anden art fastsættes af indenrigsministeren.

Stk. 5. Kommunale bygninger og lokaliteter, der af udskrivningschefen findes egnede dertil, skal vederlagsfrit stilles til rådighed for afholdelse af sessionen. Vedkommende kommunalbestyrelse kan dog forlange spørgsmålet om, hvorvidt den pågældende bygning eller lokalitet af hensyn til dens benyttelse til andre formål bør fritages for at stilles til rådighed for sessionen, forelagt indenrigsministeren til afgørelse.

§ 8. Sessionen træffer afgørelse om en persons tjenstdygtighed. Disse afgørelser er endelige, jfr. dog § 12, stk. 1, 2).

Stk. 2. Sessionen afgør iøvrigt følgende spørgsmål:

- a) om en person er værnepligten undergivet,
- b) om en person i henhold til § 11, jfr. §§ 36-37, er forpligtet til at fremstille sig til bedømmelse for session eller for en udskrivningschef,
- c) om en person af grunde, der ikke vedrører tjenstdygtigheden og ikke henhører under d), har krav på, at værnepligten for ham bortfalder, samt
- d) om udelukkelse fra tjeneste i forsvaret i henhold til § 3, stk. 1, 1. og 2. punktum.

Stk. 3. De i stk. 2 nævnte spørgsmål kan af den værnepligtige eller af ethvert af sessionens medlemmer forlanges afgjort ved en af grunde ledsaget kendelse.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan henvise spørgsmål af den i § 2 omhandlede art til afgørelse af sessionen ved kendelse.

§ 9. De af sessionen i medfør af § 8, stk. 2, a)–c), trufne afgørelser kan prøves ved domstolene. Sag herom anlægges på indenrigsministerens foranstaltning mod den person, som afgørelsen angår, ved landsretten som første instans. Ønsker den, hvem sagen angår, denne prøvet, skal han overfor indenrigsministeren fremsætte begæring herom. Begæring må være fremsat inden 4 uger fra det tidspunkt, da han ved forkyndelse eller anbefalet brev er blevet gjort bekendt med afgørelsen. Fremkommer begæringen senere, men inden 1 år efter sessionens afgørelse, skal indenrigsministeren dog indbringe sagen for retten; såfremt klageren da ikke gør det antageligt, at de

grunde, på hvilke begæringen støttes, først senere er blevet ham bekendt, eller at fristens oversiddelse iøvrigt skyldes grunde, som ikke kan tilregnes ham, skal retten afvise sagen. Ønsker indenrigsministeren sagen prøvet, skal han indbringe den for retten senest 4 uger fra afgørelsens dato.

Stk. 2. På begæring af den person, som sagen angår, skal retten beskikke ham en sagfører, jfr. iøvrigt retsplejelovens §§ 331 og 336.

Stk. 3. Den af sessionen i medfør af § 8, stk. 2, d), truffne afgørelse kan af den værnepligtige inden 4 uger fra det tidspunkt, da afgørelsen ved forkyndelse eller anbefalet brev er meddelt ham, og af ethvert af sessionens medlemmer inden 4 uger fra afgørelsen indbringes for værnepligtsnævnet. Indenrigsministeren kan dog undtagelsesvis, når særlige grunde taler derfor, indtil 1 år efter sessionens afgørelse tillade, at denne indbringes for værnepligtsnævnet.

Stk. 4. Værnepligtsnævnet består af en af kongen udnævnt formand, der ved udnævnelsen skal være landsdommer eller højesteretsdommer, og af 8 andre medlemmer, hvoraf 4 udpeges af folketinget, 2 af forsvarsministeren, 1 af indenrigsministeren og 1 af justitsministeren. Der udpeges det fornødne antal suppleanter. Samtlige valg gælder for 4 år.

Stk. 5. Værnepligtsnævnet træffer endvidere afgørelse i spørgsmål om fritagelse for og udsættelse med aftjening af værnepligt i henhold til §§ 2, stk. 1, og 27-28.

Stk. 6. Nævnets afgørelser, om hvilke der inden 8 dage skal gives den værnepligtige underretning ved anbefalet brev, er endelige, jfr. dog § 3, stk. 2. Nævnet kan dog efter den værnepligtiges eller udskrivningsmyndighedernes begæring tillade, at en af nævnet afgjort sag genoptages til fornyet afgørelse af henholdsvis sessionen (stk. 3) eller nævnet (stk. 5). Sådan tilladelse kan kun meddeles, såfremt nye oplysninger, der findes af væsentlig betydning for sagen, tilvejebringes, eller der iøvrigt oplyses særlige omstændigheder, der gør det overvejende sandsynligt, at afgørelsen efter sessionens, henholdsvis nævnets fornyede behandling vil blive ændret. Sessionens fornyede afgørelse kan indankes for værnepligtsnævnet efter de i stk. 3 givne regler.

Stk. 7. De i §§ 60 og 61 i lov om rettens pleje indeholdte regler finder tilsvarende anvendelse, forsåvidt angår inhabilitet hos nævnets medlemmer eller disses suppleanter.

Stk. 8. Den værnepligtige eller en med behørig fuldmagt udstyret repræsentant for denne har adgang til at overvære nævnets forhandlinger, bortset fra rådslagninger og afstemninger. Nævnets forretningsorden fastsættes af indenrigsministeren.

Kapitel III.

De værnepligtiges registrering.

§ 10. De værnepligtige registreres efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren.

Kapitel IV.

Fremstilling for sessionen.

§ 11. Pligten til at fremstille sig for sessionen indtræder — jfr. dog § 36 — i det år, hvori en værnepligtig fylder 18 år, medmindre indenrigsministeren efter forhandling med forsvarsministeren bestemmer, at den først skal indtræde i et senere år. Det er dog en forudsætning, at den værnepligtige har bopæl eller ophold her i landet, og at han ikke allerede som frivillig forretter tjeneste i forsvaret eller har aftjent værnepligten.

Stk. 2. Indenrigsministeren bemyndiges til at tilstå værnepligtige udsættelse med at udskrives indtil sessionen i det år, i hvilket de fylder 26 år, når det godtgøres, at en sådan udsættelse af hensyn til deres uddannelse eller af andre grunde vil være af særlig betydning for dem.

Stk. 3. Pligtige til at fremstille sig for sessionen er endvidere:

- 1) udskrevne værnepligtige, der mindst et halvt år før sessionshalvårets begyndelse af sessionen eller anden myndighed er blevet erklæret for tiden tjenstuddygtige, samt
- 2) værnepligtige, der af udskrivningschefen tilsiges, for så vidt de har bopæl eller ophold her i landet.

§ 12. Berettigede til at fremstille sig for sessionen er:

- 1) værnepligtige, som i det år, i hvilket sessionen holdes, opnår en alder af

Bilag til f.t. værnepligtslov

mindst 18 år, og som ikke er endeligt sessionsbehandlede,

- 2) værnepligtige, der formener, at en dem tidligere meddelt tjenstdygtighedsbedømmelse bør ændres, samt
- 3) værnepligtige, der er erklæret for tiden tjenestudygtige, for så vidt den af vedkommende myndighed fastsatte frist for sessionsfremstilling er udløbet.

Stk. 2. De værnepligtige, der ønsker at fremstille sig for sessionen, skal anmelde dette til udskrivningschefen, hvorefter de tilsiges til at møde.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan dog fastsætte bestemmelser om, at de værnepligtige, der er nævnt i stk. 1, nr. 1) og 3), kun kan fremstille sig for sessionen, hvis udskrivningschefen tillader det.

§ 13. Fremstillingen for sessionen sker i den udskrivningskreds, hvor den værnepligtige har bopæl eller opholder sig, jfr. dog §§ 35 og 37.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan med tilslutning fra folketingets finansudvalg fastsætte regler om fri rejse fra den værnepligtiges bopæl til det sted, hvor sessionen afholdes.

§ 14. Værnepligtige, der fremstiller sig for sessionen, kan, dersom de ikke findes at være ubetinget tjenstdygtige (§ 16), forbigås med pålæg om at fremstille sig for en senere session, såfremt de

- a) endnu ikke er tilstrækkeligt udviklede,
- b) lider af nogen svaghed eller sygdom, der antages at kunne hæves, eller
- c) ikke har fremskaffet fyldestgørende bevisligheder for en af dem påstået eller af sessionen formodet svaghed eller sygdom.

Stk. 2. Værnepligtige, der efter tidligere at være udskrevet er blevet erklæret for tiden tjenestudygtige, kan dog ikke forbigås i henhold til stk. 1.

Stk. 3. De i henhold til stk. 1 forbigåede er derefter berettigede til at blive endeligt sessionsbehandlede inden udgangen af kalenderåret efter det år, i hvilket de er mødt på session. Skyldtes forbigåelsen den i stk. 1 under c) anførte grund, kan de, såfremt de fornødne bevisligheder stadig ikke er

fremskaffet, dog på ny forbigås til den første session i det følgende kalenderår, på hvilken de derefter er berettigede til at blive endeligt sessionsbehandlede. For værnepligtige, der er mødt på sessionen, inden pligten hertil er indtrådt efter § 11, stk. 1, regnes de anførte frister først fra det år, i hvilket sessionsmødepligten indtræder.

Stk. 4. I de i stk. 1 under c) omhandlede tilfælde kan sessionen endvidere, såfremt forholdene gør det muligt, pålægge værnepligtige, der er mødepligtige i medfør af § 11, at møde på ny ved samme session, medbringende de fornødne bevisligheder.

§ 15. Udgifter i forbindelse med lægeundersøgelser, attestudstedelser m. v., der er foretaget efter pålæg af udskrivningsmyndighederne, godtgøres de værnepligtige efter regler, der fastsættes af indenrigsministeren efter indhentet tilslutning fra folketingets finansudvalg.

§ 16. Sessionen udskriver som ubetinget tjenstdygtig eller som betinget tjenstdygtig enhver værnepligtig, der ikke findes at have sådanne svagheder eller mangler, at han for stedse er uskikket til al tjeneste i forsvaret.

Stk. 2. Sessionen afgør endvidere, til hvilken tjeneste den værnepligtige skønnes egnet.

§ 17. Værnepligtige, der ikke er blevet endeligt sessionsbehandlede inden deres fyldte 30. år, kan alene udskrives til tjeneste i hjemneværet.

Stk. 2. Værnepligtige, der ikke er blevet endeligt sessionsbehandlede inden deres fyldte 40. år, kan ikke udskrives.

§ 18. Enhver værnepligtig, der udskrives, har adgang til på sessionen at udtale ønske om at blive indkaldt til at aftjene værnepligten. Der gives de værnepligtige, der udtaler sådant ønske, en særlig vedtegning herom. Har en værnepligtig ikke på sessionen udtalt sådant ønske, kan han senest 1 måned efter mødedagen på sessionen overfor indenrigsministeren fremsætte begæring om meddelelse af tilsvarende vedtegning. Vedtegningen vil kunne hæves af indenrigsministeren, når den pågældende, inden han har modtaget indkaldelsesordre,

godtgor, at der foreligger særlige grunde herfor.

Stk. 2. Enhver værnepligtig, der udskrives, har adgang til på sessionen at udtale sig om, til hvilken af de normale indkaldelsesterminer han tidligst ønsker at blive indkaldt. Der gives de værnepligtige, der udtaler sådant ønske, særlig vedtegning herom.

§ 19. De nærmere regler, som sessionen skal iagttage ved bedømmelsen af det værnepligtige mandskabs tjenstdygtighed og ved den lodtrækning, som skal finde sted på sessionen, fastsættes ved kgl. anordning efter indstilling af indenrigsministeren efter forhandling med forsvarsministeren.

§ 20. En værnepligtig, der uden lovligt forfald udebliver fra den session, for hvilken han er pligtig at fremstille sig, eller som under tilsvarende betingelser undlader at fremstille sig for en udskrivningschef (§ 37, stk. 1), kan — når han træffes og af udskrivningschefen skønnes tjenstdygtig — straks eller senere efter sin tjenstdygtighed afgives til tjeneste i forsvaret.

Kapitel V.

Fordelingen af det udskrevne mandskab.

§ 21. På grundlag af reglerne i de love, der til enhver tid gælder for forsvaret, herunder hjemmeværnet og civilforsvaret, foretager forsvarsministeren efter forhandling med indenrigsministeren fordelingen af de udskrevne værnepligtige.

§ 22. Mandskabet fordeles således, at værnepligtige, der er udskrevet som ubetinget tjenstdygtige, udtages fremfor værnepligtige, der er udskrevet som betinget tjenstdygtige, og således at de lavere lodtrækningsnumre indenfor hver af disse klasser udtages fremfor de højere. Skal de til samme tjeneste udtagne indkaldes i forskellige hold, tages lodtrækningsnumrene således i betragtning, at de, der har fået lavere lodtrækningsnumre, indkaldes før dem, der har fået de højere. Reglerne i nærværende stykke vil kunne fraviges i det omfang, dette er nødvendigt for gennemførelsen af de krav, som stilles om værnepligtige med særlig uddannelse eller livsstilling. For-

svarsministeren kan efter forhandling med indenrigsministeren bestemme, hvorvidt og i hvilket omfang værnepligtige med vedtegning efter § 18, stk. 1, vil kunne indkaldes fremfor andre værnepligtige; forsåvidt angår civilforsvarskorpset, træffes sådan bestemmelse af indenrigsministeren.

Stk. 2. Det kan ved den i § 19 nævnte anordning bestemmes, i hvilket omfang og efter hvilke regler værnepligtige, der er udskrevet som ubetinget tjenstdygtige, og som af sessionen findes særligt egnede, vil kunne udtages fremfor andre som ubetinget tjenstdygtige udskrevne værnepligtige.

Stk. 3. Værnepligtige, der er udskrevet som betinget tjenstdygtige til anvendelse i hjemmeværnet, kan ikke tildeles anden tjeneste.

§ 23. Nærmere regler for den i §§ 21 og 22 omhandlede fordeling af de værnepligtige fastsættes ved den i § 19 nævnte anordning.

Kapitel VI.

Mandskabets indkaldelse.

§ 24. På grundlag af den foretagne fordeling indkaldes det fornødne antal af de udskrevne værnepligtige.

Stk. 2. Foruden værnepligtige, der er udskrevet i tidligere år, kan der indkaldes mandskab blandt de værnepligtige, der er udskrevet på sessionen i det pågældende år.

Stk. 3. Værnepligtige, der ikke inden deres fyldte 32. år har påbegyndt aftjeningen af værnepligten, kan alene indkaldes til tjeneste i hjemmeværnet.

§ 25. Indenrigsministeren fastsætter de nærmere regler vedrørende fremgangsmåden ved de værnepligtiges indkaldelse. Enhver værnepligtig er selv ansvarlig for, at bopælsforandringer, bortrejse og lignende ikke er til hinder for, at indkaldelsesordrer og andre meddelelser fra myndighederne vedrørende værnepligten kan komme ham i hænde rettidigt.

Kapitel VII.

Udsættelse med og fritagelse for aftjening af værnepligt.

§ 26. Forsvarsministeren kan tilstå værnepligtige, der er udskrevet eller overført til

de militære værn eller korps, udsættelse med aftjening af værnepligt indtil udgangen af det år, i hvilket de fylder 26 år, når det godtgøres, at en sådan udsættelse af hensyn til deres uddannelse eller af andre grunde vil være af særlig betydning for dem.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan tilstå værnepligtige, der er udskrevet eller overført til civilforsvarskorpset, stillet til rådighed for den i § 31 i lov om civilforsvaret omhandlede tjeneste eller fritaget for militærtjeneste, fordi denne må anses for uforenelig med deres samvittighed, udsættelse med aftjening af værnepligt efter samme regler som fastsat i stk. 1.

§ 27. Efter det i § 26 nævnte tidspunkt kan udsættelse med aftjening af værnepligt alene tilstås værnepligtige, der godtgør, at udsættelsen vil være af afgørende betydning for deres eller deres pårørendes velfærd.

Stk. 2. Udsættelsen meddeles for 1 år ad gangen og kan, såfremt de i stk. 1 nævnte forhold stadig foreligger, tilstås ialt 3 gange.

§ 28. En værnepligtig, der i medfør af § 27 har opnået udsættelse 3 gange, kan, såfremt de i bestemmelsens stk. 1 nævnte forhold stadig foreligger, fritages for aftjening af værnepligt. Han er dog uanset sådan fritagelse pligtig at forrette tjeneste i hjemmeværnet.

§ 29. Begæring om udsættelse eller fritagelse i henhold til §§ 27 og 28 fremsættes over for den minister, som efter bestemmelserne i § 26 kan tilstå udsættelse med aftjening af værnepligt. Vedkommende minister forelægger herefter sagen for værnepligtsnævnet til afgørelse, jfr. § 9, stk. 5.

Kapitel VIII.

Bortfald af værnepligten.

§ 30. Værnepligten bortfalder for personer, der

- 1) af sessionen eller anden dertil berettiget myndighed skønnes at have sådanne svagheder eller mangler, at de for stedse er uskikkede til al tjeneste i forsvaret, medmindre de findes egnede til tjeneste

i civilforsvaret uden for civilforsvarskorpset, eller

- 2) i henhold til § 3 udelukkes fra tjeneste i forsvaret.

§ 31. Bortfalder værnepligten ikke efter § 30, består den, indtil den pågældende opnår den højeste alder, der i lovgivningen er fastsat for pligten til at udføre den tjeneste i forsvaret, herunder hjemmeværnet og civilforsvaret, hvortil han er eller bliver bestemt.

Stk. 2. I tilfælde af krig eller truende fare derfor bortfalder værnepligten ikke på grund af alder, medmindre indenrigsministeren i det enkelte tilfælde træffer bestemmelse herom.

§ 32. Beviser for værnepligtens bortfald i henhold til §§ 30-31 meddeles af udskrivningschefen efter nærmere af indenrigsministeren fastsatte regler.

Kapitel IX.

(ophævet).

Kapitel X.

Rejser til udlandet m. v.

§ 34. Forsvarsministeren kan bestemme, at værnepligtige, der har gennemgået den første samlede uddannelse i forsvaret, og som har mødepligt ved dette i tilfælde af mobilisering, skal melde såvel ved afrejse som tilbagekomst for den myndighed i forsvaret, hvorunder de hører, såfremt de rejser ud af landet for et tidsrum af 6 måneder eller derover eller tager hyre på fremmede skibe. Tilsvarende anmeldelsespligt kan pålægges i tilfælde, hvor en rejse af påregnet kortere varighed forlænges ud over 6 måneder.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan efter samme regler som i stk. 1 træffe bestemmelse om anmeldelsespligt for værnepligtige, der har gennemgået den første samlede uddannelse ved civilforsvaret, og som har mødepligt ved dette i tilfælde af mobilisering.

Stk. 3. Indenrigsministeren kan bestemme, at værnepligtige, der er udskrevet eller har pligt til at møde på nærmest forestående session, eller grupper af disse ikke

uden særlig tilladelse må rejse ud af landet eller tage hyre på fremmede skibe.

Kapitel XI.

Særlige regler om søfarende.

§ 35. Enhver værnepligtig, der er forsynet med søfartsbog, er uanset i bestemmelsen i § 13, stk. 1, berettiget til at møde på session overalt i landet, såfremt han godtgør, at han har en fartstid af mindst 1 måned.

§ 36. Værnepligtige, der sejler i erhvervssejlad med fremmede nationers skibe eller med danske skibe i fart til udlandet eller til Færøerne eller Grønland, er, så længe sejladsen varer, ikke pligtige til i henhold til § 11 at fremstille sig for sessionen.

§ 37. Værnepligtige, der omfattes af § 36, men som ellers ville have været pligtige til at møde på sessionen, skal, når de ankommer her til landet til et sted, hvor der ikke i øjeblikket afholdes session, fremstille sig til bedømmelse for en udskrivningschef, såfremt de i det pågældende år fylder mindst 21 år. Selvom de endnu ikke har nået den nævnte alder, skal de dog fremstille sig for en session, såfremt de ankommer til et sted her i landet, hvor der i øjeblikket afholdes en sådan. Sessionen skal da straks behandle dem uden for tur.

Stk. 2. Værnepligtige, der opfylder de i stk. 1 nævnte betingelser, er, selvom de endnu ikke har nået den dér omhandlede alder, berettigede til, når session ikke afholdes, på lignende måde at fremstille sig til bedømmelse.

Stk. 3. Den af udskrivningschefen i henhold til foranstående foretagne bedømmelse træder i stedet for sessionsbehandling.

Kapitel XII:

Straffebestemmelser m. v.

§ 38. (Ophævet).

§ 39. Overtrædelse af de i §§ 11, 14, stk. 1 og 4, og § 37, stk. 1, 2. punktum, omhandlede pligter til at fremstille sig for session eller af den i § 37, stk. 1, 1. punktum, fastsatte pligt til at fremstille sig til bedømmelse for en udskrivningschef straffes med

bøde eller hæfte. Sker det i krigstid eller under truende udsigt til krig, kan straffen fastsættes til fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Nægter en skibsfører at udlevere søfartsbogen til en værnepligtig, der i medfør af kapitel XI er forpligtet til at fremstille sig til bedømmelse for en session eller for en udskrivningschef, straffes han med bøde.

Stk. 3. På tilsvarende måde straffes den skibsfører, som, når skibet anløber havn her i landet, nægter at udlevere søfartsbogen til en værnepligtig, der i medfør af kapitel XI er berettiget til at fremstille sig som nævnt.

§ 40. Den, der uden lovligt forfald udbliiver fra møde efter indkaldelse til tjeneste i forsvaret, straffes efter de herom i vedkommende love nærmere givne regler.

§ 41. I forskrifter, der udfærdiges i henhold til § 34, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne. I forskrifter, der udfærdiges i henhold til § 34, stk. 3, kan det bestemmes, at straffen kan stige til hæfte, såfremt den pågældende er udkrevet, og fængsel i indtil 2 år, såfremt overtrædelsen er begået i krigstid eller under truende udsigt til krig.

§ 42. Sager angående de i §§ 39 og 41 omhandlede overtrædelser behandles som politisager.

Stk. 2. Skønnes en overtrædelse ikke at ville medføre højere straf end en bøde på 300 kr., kan udskrivningschefen tilkendegive den pågældende, at sagen kan afgøres uden retslig forfølgning, såfremt han erkender sig skyldig i overtrædelsen og erklærer sig rede til inden for en nærmere angivet frist, der efter begæring kan forlænges, at betale en i tilkendegivelsen angivet bøde.

Stk. 3. Med hensyn til den i stk. 2 nævnte tilkendegivelse finder bestemmelsen i retsplejeloven om indhold af anklageskrift i politisager tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Betales bøden i rette tid, eller bliver den efter vedtagelse inddrevet eller afsonet, bortfalder videre forfølgning.

§ 43. Forsåvidt angår den i § 40 omhandlede overtrædelse, kan forældelsesfristen tidligst løbe fra det tidspunkt, den

pågældende er mødt til tjeneste i forsvaret, eller pligten hertil er bortfaldet ved hans udslettelse af lægdsrullen.

Kapitel XIII.

Lovens ikrafttræden. Overgangsbestemmelser m. v.

§ 44. Denne lov træder i kraft den 1. januar 1955, bortset fra de i §§ 10, 21 og 33 indeholdte regler, om hvis ikrafttræden der ved kgl. anordning efter indstilling af indenrigsministeren — forsåvidt angår § 21 efter forhandling med forsvarsministeren — kan træffes bestemmelse.

§§ 45-48, Stk. 2. (Overgangsbestemmelser, udeladt).

§ 48, Stk. 3. De i henhold til den tidligere værnepligtslovgivning udfærdigede bekendtgørelser m. m. vedbliver at være gældende, forsåvidt de ikke strider mod nærværende lov.

Lov nr. 601 af 19. december 1969 indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelser:

§ 2. Loven træder i kraft den 1. april 1970.

Stk. 2. De valg, som kommunalbestyrelserne har foretaget efter § 7, stk. 2, nr. 2), i lov om værnepligt for tiden før den 1. april 1970, bevarer deres gyldighed, indtil de kommunalbestyrelser, hvis funktionsperiode begynder den 1. april 1970, har foretaget valg efter § 7, stk. 3, som affattet ved denne ændringslov.

Indenrigsministeriet, den 20. januar 1970.

P. M. V.

Zeuthen.

/ Louis Heegaard.

Lov nr. 41 af 22. marts 1907 om fribefordring af værnepligtige*)

§ 1. Enhver værnepligtig af Lægds- eller Sørullen, der indkaldes til eller hjemsendes fra Tjeneste ved Hæren eller Søværnet, de i Lov om Hærens Ordning af 6te Juli 1867 § 26 omhandlede Mønstringer derunder indbefattede, har Krav paa at befordres frit fra den hans Hjemsted nærmeste Jernbanestation til Mødestedet og omvendt. Maa Rejsen eller en Del af den foretages til Søs, tilkommer der ham ligeledes her fri Befordring.

§ 2. Paa Statsbanerne med tilhørende Dampskibe og Færger modtages den værnepligtige til Fribefordring efter § 1 paa billigste Klasse mod Forevisning af Udskrivningspas, Indkaldelsesordre, Skyldbog eller Hjemsendelsespas. Som Vederlag herfor udreder Udskrivningsvæsenet til Statsbanedriften en samlet aarlig Sum, hvis Størrelse fastsættes ved Finansloven.

§ 3. Med Rejser eller Dele af Rejser, der foretages med Privatbane eller til Søs, uden at Sørejsen indgaar som Led i Befordring med Statsbanerne, forholdes der på samme Maade som i § 2 bestemt, saafremt der herom af Udskrivningsvæsenet er truffet Overenskomst med vedkommende Privatbane- eller Dampskibsselskab. Hvor saadan Overenskomst ikke foreligger, faar den værnepligtige godtgjort, hvad Rejsen koster paa billigste Plads.

§ 4. I Tilfælde af Mobilisering befordrer saavel Statsbanerne som de private Jernbane- og Dampskibsselskaber, hvert indenfor sit Omraade, de indkaldte værnepligtige til Mødestedet, uden at disse erlægge Betaling derfor, og uden at de overfor Jernbane- og Dampskibspersonalet skal godtgøre at være indkaldte.

§ 5. Maa den værnepligtige for at kunne indfinde sig paa Mødestedet til den fastsatte Tid begive sig hjemmefra mere end 12 timer før Mødetiden, eller kan han ved Hjemsendelsen ikke i Løbet af 12 Timer naa sit Hjem, tilkommer der ham derhos Dagpenge for hvert overskydende Tidsafsnit af indtil 12 Timer efter Satser, der fastsættes af Indenrigsministeren efter Forhandling med Finansministeren og Forsvarsministeren og efter indhentet Tilslutning fra Rigsdagens Finansudvalg.

§ 6. De nærmere Regler for Beregningen og Udbetalingen af Rejsepenge og Dagpenge fastsættes af Justitsministeriet.

§ 7. Lov om Rejsepenge til værnepligtige af Lægdsrullen af 7de Maj 1870 og hidtil gældende Bestemmelser om Rejsepenge til værnepligtige af Sørullen ophæves.

§ 8. Denne lov træder i Kraft den 1ste April 1907.

*) som ændret ved lov nr. 130 af 15. marts 1947

Lov nr. 254 af 4. juni 1947
om
vaccination af indkaldte værnepligtige

§ 1. Enhver værnepligtig, der møder til Tjeneste ved Hæren, Søværnet eller Civilbeskyttelsen, er pligtig at lade sig underkaste den Vaccination mod epidemiske Sygdomme, som det paagældende Værns Lægevæsen efter Samraad med Sundhedsstyrelsen finder paakrævet.

For værnepligtige, der udfører civilt Arbejde i Henhold til Lov Nr. 187 af 20. Maj 1933 om værnepligtiges Anvendelse til civilt Arbejde, kan de omhandlede Foranstaltninger gennemføres i det Omfang, Indenrigsministeren finder det paakrævet.

§ 2. Værnepligtige, der ved lægeligt Bevis godtgør, at de tidligere har været underkastet Vaccination mod den paagældende Sygdom, fritages for Deltagelse i Vaccinationen, saafremt den tidligere Vaccination maa antages endnu at være virksom.

§ 3. Udgifterne til Vaccination i Henhold til denne Lov afholdes af Statskassen.

§ 4. Denne Lov træder i Kraft straks.

Bilag 4

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af §§ 39–41 i lovforslaget*

Lovforslagets § 39.

1. Lovens titel affattes således:

»Lov om værnepligtens opfyldelse ved civilt arbejde«.

Lov om værnepligtiges anvendelse til civilt arbejde.

2. I § 1 indsættes som stk. 3:

»Stk. 3. De i stk. 1 nævnte værnepligtige er, hvor denne lov ikke bestemmer andet, omfattet af reglerne i værnepligtsloven«.

§ 1. Værnepligtige, for hvem militærtjeneste af enhver art efter foreliggende oplysninger må anses for at være uforenelig med deres samvittighed, kan af indenrigsministeren efter forhandling med forsvarsministeren fritages for militær tjeneste mod at anvendes til andet statsarbejde, der dog ikke må tjene militære formål.

Stk. 2. De nærmere bestemmelser vedrørende ordningen af sådant statsarbejde – hvis udbytte tilfalder staten – træffes af indenrigsministeren, der ligeledes er berettiget til at bestemme, at de pågældende – ud over det egentlige statsarbejde – skal deltage i undervisning og oplæring efter nærmere af ministeren fastsatte regler.

3. § 3 a affattes således:

»§ 3 a. Indenrigsministeren kan bemyndige værnepligtsstyrelsen til at træffe de i §§ 1–3 og 10 nævnte afgørelser.

Stk. 2. Der kan i forbindelse hermed fastsættes frister for indbringelse af værnepligtsstyrelsens afgørelser for indenrigsministeren. Klagefristen kan dog ikke sættes til mindre end 14 dage. Det kan endvidere bestemmes, at værnepligtsstyrelsen inden for nærmere

angivne områder kan træffe den endelige administrative afgørelse«.

§ 3 a. Indenrigsministeren kan bemyndige 1. udskrivningskreds – styrelsen for civil værnepligt til at træffe de i §§ 1–3 og 10 nævnte afgørelser.

Stk. 2. Der kan i forbindelse hermed fastsættes frister for indbringelse af udskrivningskredsens afgørelser for indenrigsministeren. Klagefristen kan dog ikke sættes til mindre end 14 dage. Det kan endvidere bestemmes, at udskrivningskredsen inden for nærmere angivne områder kan træffe den endelige administrative afgørelse«.

4. I § 5, stk. 2, ændres »aftjent værnepligt« til: »gjort værnepligtstjeneste«.

§ 5. Det civile arbejdes varighed er 11 måneder.

Stk. 2. Sker overførelse til civilt arbejde, efter at pågældende har aftjent værnepligt ved første indkaldelse, træder civilt arbejde i et tidsrum, der fastsættes i bestemmelser udfærdiget af indenrigsministeren, i stedet for vedkommendes genindkaldelse. Ministeren fastsætter endvidere bestemmelser om varigheden af civilt arbejde, der træder i stedet for tjeneste efter § 31 i lov om civilforsvaret.

5. I § 6, stk. 2, ændres »Kapitel 68, 69, 71 og 72« til: »Kapitel 72 og 73«.

§ 6. Medmindre disciplinarmidler bringes i anvendelse, jfr. § 8, stk. 1, straffes en arbejdspligtig med bøde, hæfte eller med fængsel i indtil 1 år, såfremt han:

- 1) nægter at udføre civilt arbejde,
- 2) udebliver eller uberettiget fjerner sig fra tjenestestedet,
- 3) ikke efterkommer en foresats tjenstlige befaling eller

4) i øvrigt undlader at efterkomme de pligter, som tjenesten medfører.

Stk. 2. Sagerne behandles som politisager. Retsmidlerne i retsplejelovens kapitel 68, 69, 71 og 72 kan anvendes i samme omfang som i sager, som det efter de almindelige regler i retsplejeloventilkommer statsadvokaten at forfølge.

Lovforslagets § 40

1. I § 1, stk. 1, i § 2, stk. 3 og i § 7 ændres »aftjening af værnepligt« til: »værnepligtstjeneste«.

§ 1. En værnepligtig, der endnu ikke er mødt til aftjening af værnepligt, kan få tilladelse til at opfylde værnepligten ved udførelse af bistandsarbejde i udviklingslande.

Stk. 2. Tilladelsen meddeles af indenrigsministeren efter forhandling med ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene og forsvarsministeren.

Stk. 3. Bistandsarbejdet skal ud over forudgående uddannelse have en varighed af mindst 2 år.

Stk. 4. Indenrigsministeren kan efter forhandling med ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene og forsvarsministeren bestemme, at værnepligtige læger, der som studerende har forrettet tjeneste ved forsvarrets lægekorps' rekruttskole, men som endnu ikke er mødt ved forsvarrets underlægeskole, kan opnå tilladelse efter stk. 1.

§ 2. Ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene eller den, han bemyndiger hertil, foretager en bedømmelse af, om ansøgeren er egnet til at udføre bistandsarbejde, som det må forventes at der i en nærmere fremtid vil blive behov for i udviklingslande. Bemyndigelsen kan gives til en privat organisation.

Stk. 2. Ansøgeren skal deltage i de prøver, der iværksættes til brug for bedømmelsen.

Stk. 3. Såfremt en ansøger ikke er egnet til bedømmelse og han ikke tilbagekalder sin ansøgning, meddeler vedkommende minister, jfr. § 26 i lov om værnepligt, såfremt beredskabsmæssige hensyn ikke taler herimod, ham udsættelse med aftjening af værnepligt, dog højst i et tidsrum af 14 måneder. Dette gælder dog kun, hvis den pågældende ikke tidligere har opnået udsættelse af denne grund.

§ 7. Indenrigsministeren kan fastsætte regler for behandlingen af ansøgninger efter loven. Det kan i reglerne fastsættes, at ansøg-

ning senest skal være indgivet en vis tid efter, at den værnepligtige har modtaget indkaldelsesordre til aftjening af værnepligt. Det kan endvidere bestemmes, at ansøgninger fra værnepligtige, hvem tilladelse efter § 1 tidligere er nægtet, skal afvises uden fornyet prøvelse.

2. I § 1, stk. 2 og stk. 4, § 2, stk. 1, § 3, stk. 2, § 4, stk. 2, i § 5, stk. 1 og 2 og i § 8, stk. 2 ændres »ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene« til: »udenrigsministeren«.

For § 1 og 2's vedkommende henvises til ovenfor.

§ 3. Tilladelse i henhold til § 1 bortfalder, såfremt påbegyndelse af forudgående uddannelse eller udsendelse til bistandsarbejde ikke har fundet sted inden et år efter udløbet af det halvår, hvori tilladelse er meddelt, eller såfremt den værnepligtige er udeblevet fra indkaldelse til uddannelse eller fra udsendelse til bistandsarbejde. Tilladelsen bortfalder endvidere, såfremt uddannelsen afbrydes.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan dog efter forhandling med ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene og forsvarsministeren bestemme, at tilladelsen ikke bortfalder, eller at den værnepligtige kun skal indkaldes til den værnepligtstjeneste, som han er udskrevet eller overført til, i et kortere tidsrum end efter de almindelige regler. Ved afgørelsen skal der navnlig tages hensyn til, om bortfaldsgrunden beror på den værnepligtiges egne forhold.

§ 4. Udføres der ikke bistandsarbejde i mindst 2 år, afgør værnepligtsnævnet, om og i hvilket tidsrum den pågældende skal indkaldes til den værnepligtstjeneste, som han er udskrevet eller overført til. Ved afgørelsen skal der navnlig tages hensyn til, om afbrydelsen af bistandsarbejdet beror på den værnepligtiges egne forhold.

Stk. 2. Ved behandlingen af de i stk. 1 nævnte sager tiltrædes værnepligtsnævnet af en af ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene udpeget tilforordnet.

Stk. 3. Nævnets afgørelser efter stk. 1 kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 5. Ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene fastsætter regler for karakteren af bistandsarbejdet og den forudgående uddannelse, herunder betingelserne for, hvornår bistandsarbejdet eller uddannel-

sen kan afbrydes. Ministeren fastsætter endvidere regler med hensyn til indkvartering, forplejning, lønning m.v., som skal gælde for de værnepligtige under udsendelsen og den forudgående uddannelse.

Stk. 2. Ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene kan bemyndige en privat organisation til at administrere regler udstedt i medfør af stk. 1.

§ 8. Loven træder i kraft den 1. september 1970 og anvendes på de værnepligtige, der er indkaldt til møde ved det militære forsvar, civilforsvaret eller civilt arbejde den 1. januar 1971 eller senere.

Stk. 2. Indenrigsministeren kan efter forhandling med ministeren for teknisk samarbejde med udviklingslandene og forsvarsministeren efter ansøgning fritage personer for værnepligt, hvis de inden den 1. januar 1971 i medfør af lovgivningen om udsendelse af frivillige til udviklingslandene har udført bistandsarbejde i mindst 2 år. Det samme gælder personer, som inden den 1. januar 1971 er udsendt til sådant arbejde, når de har udført dette arbejde i mindst 2 år.

3. I § 2, *stk. 3*, ændres »§ 26 i lov om værnepligt« til: »§ 27 i værnepligtsloven«.

Gældende lovs § 2 er gengivet ovenfor.

4. § 6 affattes således:

»§ 6. For værnepligtige, der har opnået tilladelse efter § 1, forlænges den i værnepligtsloven fastsatte højeste alder for indkaldelse til værnepligtstjeneste med 2 år.

Stk. 2. I øvrigt er de i stk. 1 nævnte værnepligtige, hvor denne lov ikke bestemmer andet, omfattet af reglerne i værnepligtsloven.

Stk. 3. Bestemmelserne i lov om social bistand om hjælp til værnepligtige, der gør tjeneste i forsvaret samt bestemmelserne i lov om erstatning til skadelidte værnepligtige m. fl. gælder også for værnepligtige, der opfylder værnepligten ved bistandsarbejde i udviklingslande«.

§ 6. For værnepligtige, der har opnået tilladelse efter § 1, forlænges den i lov om værnepligt gældende højeste alder for indkaldelse til aftjening af værnepligt, bortset fra

tjeneste i hjemmeværnet, med 2 år.

Stk. 2. I øvrigt er de i stk. 1 omhandlede værnepligtige, hvor denne lov ikke bestemmer andet, omfattet af reglerne i lov om værnepligt.

Stk. 3. Bestemmelserne i lov om offentlig forsorg om hjælp til værnepligtige, der forretter militærtjeneste, samt bestemmelserne i lov om erstatning til tilskadedekomne værnepligtige m. fl. finder tilsvarende anvendelse, for så vidt angår værnepligtige, der udsendes til bistandsarbejde i udviklingslande.

Lovforslagets § 41

1. I § 12, *stk. 5*, udgår:

»jfr. bestemmelserne i lov om værnepligt vedrørende tjeneste i forsvaret for personer, der ikke er undergivet værnepligten«.

Stk. 5. Personer, der ikke har dansk indfødsret, kan kun optages efter forud indhentet tilladelse. Tilladelser gives af indenrigsministeren efter forhandling med forsvarsministeren, jfr. bestemmelserne i lov om værnepligt vedrørende tjeneste i forsvaret for personer, der ikke er undergivet værnepligten.

2. I § 13, *stk. 2, nr. 2*, udgår:

»eller som er udskrevet som egnede til hjemmeværnet«.

§ 13. Ved hjemmeværnspligtigt personel forstås personer, som forsvarsministeren i krig eller under ekstraordinære forhold kan pålægge tjenestepligt.

Stk. 2. Det hjemmeværnspligtige personel omfatter:

1. Ikke tjenstgørende værnepligtige, der er uddannet ved en af forsvarets myndigheder, men som ikke er bestemt til ved fredsstyrelsens forøgelse at give møde ved en af disse.

2. Andre udskrevne værnepligtige, der ikke har været og ikke vil blive indkaldt til forsvarets øvrige myndigheder eller til civilforsvaret, eller som er udskrevet som egnede til hjemmeværnet.

Stk. 3. Ved en eventuel indkaldelse følger det omhandlede personel de for det militære personel i hjemmeværnet i øvrigt gældende bestemmelser, idet dog tjenestepligtens omfang fastsættes af forsvarsministeren.